

TUCHTCOMMISSIE BETAALD VOETBAL
KONINKLIJKE NEDERLANDSE VOETBALBOND

1. Het verloop van de procedure

Per e-mailbericht d.d. 8 april 2024 is sc Heerenveen op grond van artikel 19 juncto artikel 20, lid 2, sub a van het Reglement Tuchtrechtspraak Betaald Voetbal, hierna 'het RTBV' in staat van beschuldiging gesteld voor wanordelijkheden door aanhang van de club na afloop van de wedstrijd sc Heerenveen – AZ Alkmaar van 28 januari 2024, te weten: het afsteken van vuurwerk.

De aanklager betaald voetbal, hierna 'de aanklager', heeft sc Heerenveen het volgende schikkingsvoorstel gedaan:

sc Heerenveen wordt, mede gelet op de aard en ernst van de strafbare feiten en rekening houdend met de strafkaart, met ingang van 9 april 2024 veroordeeld tot de navolgende straf:

- Een geldboete van € 7.500,-. Deze straf is geheel voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar.

Dit schikkingsvoorstel is door sc Heerenveen niet geaccepteerd. Vervolgens is de zaak aan de tuchtcommissie betaald voetbal, hierna 'de tuchtcommissie', voorgelegd.

De tuchtcommissie heeft in aanwezigheid van de aanklager de zaak mondeling behandeld op donderdag 16 mei 2024. Zij heeft bij die gelegenheid sc Heerenveen gehoord, vertegenwoordigd door de heer N. Karel, Hoofd veiligheidszaken, de heer R. Bosma, veiligheidscoördinator, en de heer A. van 't Hek, stagiair Juridische Zaken.

2. Vordering van de aanklager

De aanklager is op grond van de stukken in het dossier van oordeel dat het ten laste gelegde bewezen dient te worden geacht.

De aanklager stelt dat in artikel 20 RTBV bepaald is dat een betaaldvoetbalorganisatie verantwoordelijk is voor wanordelijkheden veroorzaakt door de aanhang van de desbetreffende betaaldvoetbalorganisatie. Enkel, als de club aannemelijk maakt dat zij voor, tijdens en na de wedstrijd voldoende maatregelen heeft getroffen van dusdanig verstreckende en stringente aard dat de kans dat haar aanhang zich misdraagt te verwaarlozen is, kan de club zich disculperen. Het is volgens de aanklager vaste rechtspraak van de tuchtcommissie en de commissie van beroep dat in dit verband buitengewoon strenge eisen worden gesteld teneinde het karakter van de aansprakelijkheid van beschuldigde voor het gedrag van haar supporters niet verloren te laten gaan.

Het gaat volgens de aanklager om de kans dat het afsteken van vuurwerk tot op een verwaarloosbaar niveau wordt teruggebracht en volgens de aanklager is dat in deze tuchtzaak niet het geval. Volgens de aanklager is de hoge disculpatielat meerdere malen herhaald in uitspraken van de tuchtcommissie en de commissie van beroep. De aanklager stelt ook in deze tuchtzaak dat aan de hand van jurisprudentie van de tuchtcommissie en de commissie van beroep een aantal elementen naar voren komen die een rode lijn vormen in voornoemde uitspraken. Wanneer eerdere maatregelen geen doel hebben getroffen dient te worden gezien of andere stringenter maatregelen effectiever zijn. Clubs die eerder te maken hebben gehad met vuurwerkincidenten, dienen extra waakzaam te zijn. Het toestaan van sfeeracties, zoals met grote spandoeken en vlaggen, kan met zich meebrengen dat een identificatie van daders bemoeilijkt wordt, hetgeen voor risico van de club kan komen.

Kijkend naar deze uitgangspunten is het volgens de aanklager van belang om op te merken dat dit niet de eerste vuurwerkwanordelijkheid in dit seizoen is. Ook op 23 september 2023 was er sprake van het afsteken van vuurwerk. Hiervoor werd door de aanklager op 13 november 2023 een waarschuwend schrijven naar sc Heerenveen gestuurd. Van een club die in een seizoen eerder te maken heeft gehad met vuurwerk mag verwacht worden dat de maatregelen stringenter zijn, aldus de aanklager.

De aanklager heeft kennisgenomen van de maatregelen die door sc Heerenveen zijn getroffen. Daar staat echter tegenover dat het uiteindelijke vuurwerk – ondanks de kennelijk strengere fouillering – volgens de aanklager fors is geweest: ongeveer 4 rookbommen en 20 fakkels. Ook het aantal grote vlaggen op het vak was volgens de aanklager talrijk, waarbij het er op lijkt dat deze vlaggen gebruikt zijn om het afsteken en doorgeven van het vuurwerk te verbergen. Het mag inmiddels een feit van algemene bekendheid zijn dat het toestaan van grote vlaggen en spandoeken helaas als een risico verhogende factor heeft te gelden voor het afsteken van vuurwerk.

Al met al meent de aanklager dat sc Heerenveen de strenge disculpatielat niet gehaald heeft. De aanklager wil zijn ogen niet sluiten voor de maatregelen die wel genomen zijn, maar dat vindt – wat de aanklager betreft – alleen zijn weerslag in de strafmaat.

Strafmaat

Omdat dit het tweede incident in dit seizoen tijdens een thuiswedstrijd is en eerder een waarschuwend schrijven is gestuurd, is in deze tuchtzaak gekozen voor het aanbieden van een geheel voorwaardelijke geldboete. Reden daarvoor was ook gelegen in de maatregelen die wel door sc Heerenveen genomen waren en het feit dat er relatief veel identificaties waren naar aanleiding van de wanordelijkheden. Al met al wordt daarom de straf door de aanklager, zoals deze in het schikkingsvoorstel is aangeboden, op zitting gehandhaafd en verzoekt de aanklager de tuchtcommissie aan sc Heerenveen een geheel voorwaardelijke geldboete van € 7.500,- op te leggen met een proeftijd van twee jaar.

3. Verweer van sc Heerenveen, aanvullende reacties

Disculpatie

sc Heerenveen betwist niet dat er een incident heeft plaatsgevonden. Uit de beelden blijkt duidelijk dat er vuurwerk is afgestoken bij opkomst van beide teams. sc Heerenveen betwist wel dat de club meer maatregelen had kunnen treffen dan de club al had genomen.

De aanklager heeft naar aanleiding van de wanordelijkheden tijdens de wedstrijd op 23 september 2023 thuis tegen Excelsior besloten sc Heerenveen niet te vervolgen, maar er werd wel uitdrukkelijk uitgesproken dat sc Heerenveen gewaarschuwd is. sc Heerenveen heeft toen al pittige maatregelen getroffen die een gewenst effect hebben gehad.

Deze maatregelen hebben ervoor gezorgd dat in het stadion duidelijke afspraken zijn gemaakt wat de regels zijn voor, tijdens en na de wedstrijd. Een van deze maatregelen is bijvoorbeeld het verbieden van megadoeken over de hoofden naar aanleiding van het afsteken van vuurwerk onder de megadoeken bij de wedstrijd tegen Excelsior. Dit resulteerde erin dat er naast de zes wekelijkse overleggen met de fanatieke aanhang, veelvuldig overleg is geweest over het aanpakken van sfeeracties met als uitkomst een plan van aanpak met een duurzaam karakter.

Kijkend naar de specifieke wedstrijd welke aanleiding is voor deze zitting, is sc Heerenveen van mening dat zij er alles aan heeft gedaan om wanordelijkheden te voorkomen. sc Heerenveen heeft een flink aantal extra maatregelen genomen voorafgaand aan deze wedstrijd waaronder het instellen van een verkoopregime van 1:1, het blokkeren van de verkoop van toegangskarten bij externe verkoopkanalen, een 1 op 1 fouillering en het voorafgaand aan de wedstrijd uitvoeren van een schouw waardoor volgens sc Heerenveen met een aan 100% grenzende zekerheid kan worden gezegd dat het vuurwerk zich niet al in het stadion bevond vóór de wedstrijd. De wedstrijd is door sc Heerenveen zelf als risicowedstrijd

aangemerkt, door de zich snel ontwikkelende nauwe banden tussen aanhang van AZ Alkmaar en sc Heerenveen stelt dan ook dat er nog meer is gedaan dan bij andere wedstrijden om ongeregelde heden te voorkomen.

Bij het 1 op 1 fouilleren voorafgaand aan de wedstrijd aan de noordzijde van het stadion is het sc Heerenveen gelukt om 8 personen vóór de wedstrijd te identificeren. Deze individuen hadden allen vuurwerk voorhanden en/of onder hun kleding toen zij het stadion betraden. Zij hadden tenminste 2 of 3 fakkels en/of een ander stuk vuurwerk verstopt in of onder hun kleding en/of een bivakmuts voorhanden. Nog eens 2 daders zijn tijdens de vuurwerkactie uit het publiek gehaald en geïdentificeerd. Deze 2 daders hielden beide tenminste twee fakkels vast en droegen een bivakmuts. Het ging hier volgens sc Heerenveen om jonge jongens tussen de 14 en 21 jaar oud. Deze personen hebben allen een civiel landelijk stadionverbod ontvangen van de KNVB, variërend van 18 tot 36 maanden.

Kort voor opkomst van de spelers werd een zwaai slag gebruikt om voorbereidende handelingen te verrichten voor de vuurwerkactie, zo bleek achteraf. sc Heerenveen heeft niet gelijk opgetreden op het moment dat de zwaai slag over de hoofden werd getrokken om voorbereidende handelingen te verrichten op de vuurwerkactie. Door de veiligheidscoördinator van sc Heerenveen is wel geopperd om de zwaai slag weg te halen uit de menigte, maar op dat moment was de sfeer dusdanig verhit, waardoor het niet verantwoord was voor de beveiligers en/of stewards zich tussen het publiek te begeven om de zwaai slag weg te halen. De eigen veiligheid van de beveiligers en/of stewards gaat op dergelijke momenten volgens sc Heerenveen hoe dan ook voor. Er is dus door sc Heerenveen een weloverwogen keuze gemaakt om de zwaai slag op dat moment niet weg te nemen uit de menigte. Wel stonden de beveiligers en/of stewards toen al op verschillende posities in het sta-vak gepositioneerd, waardoor meer individuen op heterdaad konden worden betrapt.

Het positioneren op verschillende locaties in het sta-vak bleek niet zonder resultaat. De beveiliging van sc Heerenveen heeft twee personen (met bivakmuts op en 1 á 3 brandende fakkels in de handen) ten tijde van de vuurwerkactie uit het sta-vak weten te trekken en te identificeren. Daarbij hebben de beveiligers in dat bewuste deel van het stadion een bewuste stap naar voren gemaakt en sc Heerenveen is er trots op dat de club individuen die betrokken zijn bij incidenten op deze wijze nog uit het stadion heeft kunnen verwijderen. De bewuste daders hebben beide een civiel landelijk stadionverbod van de KNVB ontvangen van 36 maanden.

Zoals de aanklager van de KNVB inmiddels weet, zet sc Heerenveen niet alleen in op de strafbare feiten zelf, maar ook op het medeplichtig zijn aan een strafbaar feit. Zo heeft sc Heerenveen een zestal personen weten te identificeren, die zich schuldig maakten aan het verrichten van een verwijtbare handeling, zoals het afschermen, medeplegen en/of faciliteren, waardoor herkenning van de dader(s) door stewards en/of beveiligingspersoneel en/of politie en/of biometrische toepassingen – deels – onmogelijk wordt gemaakt. Vier van deze personen zijn verschenen voor de adviescommissie van de club en werden uitgesloten voor onbepaalde tijd lopende het onderzoek. Deze vier personen hebben inmiddels van sc Heerenveen een voorwaardelijk stadionverbod ontvangen van drie maanden.

Kijkend naar de hoeveelheid vuurwerk die er uiteindelijk is afgestoken en het aantal betrokken personen, komt sc Heerenveen tot de conclusie dat zij voorafgaand aan de wedstrijd 40 tot 45% van de daders uit het stadion heeft weten te verwijderen en te identificeren. Met de restricties die gelden voor het fouilleren door stewards en/of beveiligers en de inventiviteit van supporters is dat wat sc Heerenveen betreft een ongekend resultaat. De fouillering is, wat sc Heerenveen betreft, dan ook succesvol verlopen. Tussen opkomst spelers en aanvang wedstrijd heeft sc Heerenveen ook nog eens twee personen weten te identificeren die vuurwerk hebben afgestoken. Deze zijn onmiddellijk uit het stadion verwijderd en sc Heerenveen heeft hen aangemeld voor een stadionverbod. Het aantal mensen dat vuurwerk in handen had in het stadion lag op circa 12 tot 15 personen. Bij het betreden van het stadion heeft sc Heerenveen dus al 8 personen weten te identificeren en 2 personen zijn tijdens het afsteken van het vuurwerk van

het vak gehaald. In totaal betekent dit dat 10 personen meteen zijn geïdentificeerd. Deze aantallen laten volgens sc Heerenveen zien hoe de genoemde 40 tot 45% van gepakte daders tot stand is gekomen.

Conclusie

sc Heerenveen stelt dat zij er alles aan heeft gedaan – en doet – om de regels te hanteren en het vuurwerk buiten het stadion te houden. Dat blijkt ook uit de wijze waarop sc Heerenveen de afgelopen twee jaar de incidenten probeert te bestrijden, maar ook hoe zij incidenten bestraft. sc Heerenveen komt gezien de onderbouwing, het feitencomplex en de in het geding gebrachte bewijsmiddelen tot de conclusie dat geen tuchtrechtelijke sanctie kan worden opgelegd. In het licht hiervan verzoekt sc Heerenveen de tuchtcommissie haar vrij te spreken van het aan haar ten laste gelegde feit.

Reactie van de aanklager

De aanklager stelt dat de disculpatielat door sc Heerenveen gehaald zou zijn als zij – juist in deze beladen wedstrijd – de door sc Heerenveen in haar verweer benoemde sfeervlag had verboden. Dat is in dit geval niet gebeurd met als gevolg dat sc Heerenveen zich niet kan disculperen.

Reactie van sc Heerenveen

Sc Heerenveen stelt dat zij in eerder stadium een verbod heeft ingesteld op grote sfeerdoeken. Echter, sc Heerenveen stelt ook dat het in totaliteit verbieden van doeken en vlaggen een averechts effect zal hebben. sc Heerenveen stelt namelijk dat op die manier de verbinding met de supporters op die manier teniet zal worden gedaan hetgeen weer zou kunnen leiden tot nieuwere, ernstige wanordelijkheden. Daarnaast heeft sc Heerenveen in deze tuchtzaak gemotiveerd aangegeven dat door sc Heerenveen een weloverwogen keuze is gemaakt om wel of niet de zwaaivlag weg te nemen uit de menigte. En zoals door sc Heerenveen aangegeven, stonden de beveiligers/stewards op dat moment al wel op verschillende posities in het sta-vak gepositioneerd, waardoor meer individuen op heterdaad konden worden betrapt.

4. Bewezenverklaring

De tuchtcommissie acht het aan sc Heerenveen ten laste gelegde, “het afsteken van vuurwerk”, bewezen. De bewezenverklaring steunt op de navolgende bewijsmiddelen:

- Het wedstrijdverslag van 28 januari 2024;
- De op zitting getoonde beelden en foto's.

5. Het inhoudelijk oordeel van de tuchtcommissie

Disculpatielat

Nu in deze zaak sprake is geweest van wanordelijkheden in de zin van RTBV, zal de tuchtcommissie – op basis van de tenlastelegging – moeten oordelen of sc Heerenveen zich met succes kan beroepen op disculpatie. De tuchtcommissie beantwoordt deze vraag ontkennend en oordeelt dat sc Heerenveen zich niet met succes kan beroepen op disculpatie.

De lat voor een club om zich te disculperen ligt, zoals door de aanklager is gesteld en zoals uit de jurisprudentie van de tuchtcommissie en de commissie van beroep naar voren komt, erg hoog. De tuchtcommissie dient op grond van het disculpatiecriterium – in tuchtrechtelijke zin – op grond van het dossier te oordelen of de club voor, tijdens én na de wedstrijd dusdanig verstrekkende en stringente maatregelen heeft genomen om de kans dat haar aanhang zich zou misdragen te verwaarlozen. Dit betreft een cumulatief criterium en het niet behalen van dit criterium kan leiden tot een bewezenverklaring van het aan de club ten laste gelegde. De tuchtcommissie oordeelt dat tijdens en na de wedstrijd sc Heerenveen hieraan heeft voldaan. Met betrekking tot de maatregelen voorafgaand aan

de wedstrijd, haalt sc Heerenveen de disculpatie niet. De tuchtcommissie overweegt hieromtrent het volgende.

Vuurwerk en vlaggen

Zoals terecht door de aanklager gesteld, oordeelt ook de tuchtcommissie dat ondanks alle genomen maatregelen toch sprake is geweest van een aanzienlijke hoeveelheid vuurwerk en een groot aantal vlaggen waarbij het er kennelijk op lijkt dat deze vlaggen gebruikt zijn om het afsteken en doorgeven van het vuurwerk te verbergen.

Uit hetgeen sc Heerenveen heeft aangevoerd, leidt de tuchtcommissie af dat sc Heerenveen wel veel maatregelen heeft genomen ter voorkoming of beperking van onregelmatigheden, maar dat deze maatregelen niet voldoende zijn geweest en dat deze maatregelen kennelijk geen doel hebben getroffen. Immers, de tuchtcommissie stelt vast dat uit de op zitting getoonde beelden blijkt dat toch een groot aantal fakkels en een aantal rookpotten het stadion is binnengesmokkeld en is afgestoken. In het kader van de foullering van supporters, erkent de tuchtcommissie dat supporters beperkt gefouilleerd kunnen worden, echter is door sc Heerenveen op zitting onvoldoende aangegeven op welke wijze de club getracht heeft om te voorkomen dat vuurwerk het stadion in gebracht kon worden dan wel hoe het mogelijk is geweest om, ondanks een 1 op 1 foullering, toch een groot aantal fakkels en een aantal rookpotten het stadion in te smokkelen.

Met betrekking tot het gebruik van sfeervlaggen, oordeelt de tuchtcommissie – in lijn met het door de aanklager gestelde – dat het gebruik hiervan een risico vormt voor de club, in die zin dat – naast de gevaarstelling – dit ook de identificatie van personen bemoeilijkt en de vlaggen worden gebruikt om voorbereidende handelingen te verrichten voor het afsteken van vuurwerk. Hoewel de tuchtcommissie begrip heeft voor de door sc Heerenveen gemaakte afweging met betrekking tot de in haar verweer genoemde sfeervlag, oordeelt de tuchtcommissie dat sc Heerenveen een verbod op alle vlaggen had kunnen overwegen. Dit ligt niet alleen gelegen in het feit dat, zoals hierboven is aangegeven, het gebruik van vlaggen de identificatie van personen bemoeilijkt én tot gevaarlijke situaties kan leiden, maar ook omdat door sc Heerenveen zelf deze wedstrijd is aangemerkt als een risicowedstrijd. Dat sc Heerenveen voornoemde heeft nagelaten, valt de club – in tuchtrechtelijke zin – te wijten. Zoals de tuchtcommissie vaker in soortgelijke zaken heeft geoordeeld en benadrukt, stelt de tuchtcommissie dat de meerwaarde van vlaggen en doeken voor de sfeer niet opweegt tegen de risico's van het heimelijk proberen vuurwerk het stadion binnen te brengen respectievelijk vuurwerk af te steken.

Op basis van het bovenstaande, komt de tuchtcommissie tot het oordeel dat sc Heerenveen zich schuldig heeft gemaakt aan het ten laste gelegde.

Strafmaat

Bij de strafoplegging houdt de tuchtcommissie rekening met alle feiten en omstandigheden waaronder het ten laste gelegde is begaan, de strafkaart en hetgeen uit het dossier en ter zitting naar voren is gekomen.

De tuchtcommissie oordeelt dat sc Heerenveen tijdens en na de wedstrijd voldoende maatregelen heeft getroffen, maar heeft de club met betrekking tot de maatregelen voorafgaand aan de wedstrijd, zoals hierboven gesteld, naar het oordeel van de tuchtcommissie tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld. Toch zal de tuchtcommissie in het voordeel van sc Heerenveen afwijken van de door de aanklager op zitting geëiste straf (gelijk aan het schikkingsvoorstel). Niet alleen stelt de tuchtcommissie vast dat sc Heerenveen de disculpatie niet heeft gehaald, maar vindt de tuchtcommissie het prijzenswaardig op welk wijze sc Heerenveen haar veiligheidsorganisatie heeft ingeregeld en op welke wijze de club de veiligheid van haar supporters tracht te garanderen. De tuchtcommissie erkent ook op grond van het dossier dat de maatregelen, zoals deze door de club vooral tijdens en na de wedstrijd, zijn genomen bijzonder effectief en doelmatig zijn geweest. Bovendien blijkt uit de strafkaart van sc Heerenveen dat

de club – behoudens een eerder gegeven waarschuwing – niet eerder tuchtrechtelijk is veroordeeld. Dit neemt de tuchtcommissie in het voordeel van sc Heerenveen mee in de strafoplegging

De tuchtcommissie komt op basis van het voorgaande tot de navolgende passende straf.

6. De beslissing

Hetgeen onder 4. is vermeld wordt bewezen verklaard.

sc Heerenveen wordt veroordeeld tot een geldboete van € 3.750,-. Deze straf is geheel voorwaardelijk met een proeftijd van (1) één jaar.

Aldus beslist op 16 mei jl. door de heer mr. M. Nan, voorzitter, mevrouw mr. R. M. Tamminga, de heer B. van den Broek, leden, bijgestaan door dhr. mr. M. Faouzi, secretaris.